

REVISTA POLITICĂ

Abonamentele:

în Austro-Ungaria pe an pentru cărturari 8 cor., pentru țărani 5 cor., în România și străinătate pe an 10 cor. Abonamentele se plătesc înainte la administrație și se pot face pe 6 sau numai pe 3 luni. Un număr 15 bani.

Inseratele:

se trimit numai la administrația foii și costă: un rând pețit, sau spațiul său, prima dată 12 bani, a doua oară 18 bani, a treia oară 24 bani. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisele nu se înapoiază.

Apare în fiecare Duminică.

Redacția și Administrația: strada Tâmplarilor N-rul 16.

Cum nu vii tu, Tepeș Doamne, ca punând mâna pe ei
Să-i împarți în două cete, în nebuni și în mișei.
Și în două temniți large cu de-a sila să-i aduni,
Să dai foc la pușcărie și la casa de nebuni.

Eminescu.

Ce e în Bucovina?

Un glas din popor (din „Neamul românesc” Nr. 136, anul V.)

Pentru a da un răspuns temeinic la această întrebare, trebuiesc reamintite lucruri ce ni se perândează în urechi de un șir de ani încoace.

1. Boierii, măcar că-s cinstiți, sunt prea domoli, incapabili: jos cu ei!

2. Mareșalul Lupul umblă și în politica lui cu mânuși „glacées”: afară cu el!

3. Tinerii aristocrați români sunt slăbuți: afară cu ei. În locul acestora tuturor ne vom ridica noi democrații (sic. N. R.).

4. Românii îi romanisează pe Ruteni: nu avem motiv să-i combatem; aliemu-ne cu ei!

5. Inspectorul școlar al Țării e prea puțin unul: punem trei.

6. Cel mai mare românofag, un învățător galițian, ce a nenorocit zeci de țărani, e dat în temniță pentru falș: 4000 de locuitori resuflă mai ușor vazându-se scăpați de el. Candidatul de consilier școlar al democraților români nu-și afla stâmpăr până ce nu-l scapă pe dușmanul neamului din închisoare.

7. Comuna cea mai periclitată își alege consilieri comunali români. Omul democraților, devenit peste noapte Român și vicemareșal, se frământă din răspuțeri, agitând ca să fie

jumătate Ruși. Nereușind, își smulge părul din cap de disperat ce e... Românul!

8. Catastrul național scoate mai mulți alegători români decât ruteni. Nu e bun. Trebuie refăcut, căci Rușii sunt strâmbătățiți, — zice un democrat român.

9. Treisprezece preoți ruteni cer despărțirea Consistoriului azi, ca mâne să ceară și a fondului. Trei sute de preoți români să nu cumva să se opue! Căci Rutenii au dreptate.

Și așa toate ce le au Românii, nu sunt bune, trebuie dat și Rușilor, căci sunt oameni și ei, și au dreptul să ceară!

10. Românilor li se scot ochii că legile electorale sunt spre folosul lor. Dar faptele arată că sunt spre folosul tuturor: Românii nu sunt preferați prin ele. Sunt prin urmare internaționale sau cosmopolite: numai legislatorii au fost români.

11. Chiar mult trâmbițata lege a propinațiilor se arată a fi o înlesnire pentru Jidani.

Înainte vreme cel puțin dieta Țării mai avea față românească. Astăzi însă și ea este domeniul Rutenilor. S'a observat că, de câte ori capătă un Român un os de ros, Rutenii primesc două. Dacă e învălit cu carne al Românului, apoi ale Rușilor chiftesc de grăsime. Și tot așa: una mie, două ție; întors nu se întâmplă. Se miră și ei, Rușii, cum de li merge așa în sporiu, de când sunt huiduiți de Români!! Iar ai noștri, auzind huiduia, se bucură. Iar, când se trezesc cu faptele, se bat cu palma pe cap și se întrebă: d'apoi asta cum vine?

Iac'ăşa; că vorbele făgăduiesc, dar faptele dovedesc! Şi acum iar stăm în faţa unei cumpene din cele mai mari: Biserica şi fondul ni sunt în pericol, iar alegerile la uşă. Pe când până acuma nici din străini nu cuteza nimene să se amestece în trebile Bisericii autohtone, astăzi Români o târâsc înaintea forului mixt politic. Şi nu e lucru de şagă. Căci celor ce au 10.000 pe an, li trebuiesc, nu 20, ci 40 de mii şi mai mult, fiindcă unul vrea să facă stare pentru copii, altul nu e mulţămît că de la opincă a ajuns să calce numai pe covoare persiene, îi trebuiesc şi moşii de veci. Alţi au mătrăşit zecile de mii căzute de sus şi li mai trebuiesc resurse ca să aibă de unde-i mulţami pe cămătari. Iar alţii, din băieţi sărmani devenind oameni mari, s'au inglodat până peste cap şi trebuie să se spele. Dar cu ce şi de unde? Deputăţii vor răspunde: fondul dacă stă, e mână moartă. Când se fac transacţii dacă nu curge, cel puţin picură; şi poate că picură din gros, după cum e şi afacerea. Numai să nu fie serbători în casă. Trebuie grijit înainte de alegeri. X va fi cap, Y vechil; Z va fi consilier, iar cutare măcar uşer. Iar pentru Nea-Vede se va găsi leac ce nu se pierde.

Întăiu se pun la cale gradele, şi apoi se fac alegerile. Iaca, așa e 'n Bucovina.

Un privitor.

Sclăvie politică.

Domnul Aurel Onciul, care, judecat după titlul bombastic, cuprinsul fantastic şi stilul extravagant, în care îşi scrie articolele sale politice, ar fi putut fi un celebru autor de romane senzaţionale à la Sherlock Holmes — publică în numărul ultim al „Foii poporului“ sub titlul „fire de robi“ o nouă serie de atacuri în potriua noastră. După ce ni-a cercetat în câteva articole precedente cu mult interes pantalonii, cămeşile şi stomachul, acum ne face şi o analiză, vorba vine, sufletească!

„Jugul Turcilor, începe D-sa cu gravitate de istoric, domnia Galiţianilor şi stăpânirea boierilor (noi adăugem: nefasta politică a gheşefarilor!), sub care au gemut Români din Bucovina aproape prin patru veacuri, a crescut la o parte mare a oamenilor noştri firea de robi“.

Foarte adevărat! Numai că d. Onciul uită să spue un adevăr istoric, că robia de sub Turci, Galiţiani şi boeri a fost numai trupească (adecă economică), pe când cea inaugurată de politicianii noştri liberali — gheşefari este şi sufletească. Aceasta însemnează, că pe când sub străini ni se cerea numai munca bra-

şelor şi banul, acum sub domnia politică a lor noştri ni se cere şi voinţa şi gândul.

Nu mai ai drept acum să spui ce gândeşti şi ce voeşti! Căci atunci eşti un mişel, nemernic, prost, bârfitor, cârpaci etc. (pentru alte epiteze să se consulte „Voinţa“!) — sau cel puţin un „nechemat“. Să ne înţelegem, d. Onciul: ce pricepi D-ta sub vorba nechemat? Noi, dacă ne îngădui să ne exprimăm părerea, pricepem sub un nechemat pe acel om, care nu are nici o însuşire intelectuală şi morală mai superioară şi totuşi se îndeasă cu deasila în sfatul unor oameni, fără a pute lămuri sau îndrepta ceva şi fără să fie băgat în samă de cineva.

Judecând astfel, aflăm că: însuşiri intelectuale mari poate nu avem, dar cel puţin morale, suntem oameni cinstiţi independenţi şi nerăvnitori de titluri, mandate, bani etc. În marea adunare politică a neamului nostru, în care stau mulţi nechemati, este mare întunec şi încurcală. Noi avem curajul de a ne rădica glasul, pentru a spune lucruri, cari să spargă întru câţva bezna, să alunge duhurile necurate, cari tulbură pacea. Deci ne credem „chemati“, maicusamă că am fost primiţi cu drag de multe mii de Români. Că D-Ta ni-ai da, ca „şef“ de partid ce eşti, cu drag afară, se'nţelege de sine. Dar la spatele noastre stă mulţimea, care ne sprijineşte. Deci n'avem nevoie de certificatul D-Tale de chemare.

Îţi plăce, nu-ţi plăce — trebuie să stai cu noi de vorbă! Şi poate viitorul apropiat va face ca să nu mai voim noi a sta cu D-Ta de vorbă!

După ce ne numeşti robi, ne areţi şi „semnele“ robiei, adecă „minciuna, bocetul şi târârea în brânci“. Nu mai vorbim de tăria logică a definiţiunii acesteia, căci am început să ne obicinuiim cu ea la d. Onciul. Minciuna, bocetul şi târârea în brânci nu sunt adevăratele semne ale robului. După cum a fost individul înainte de robie, așa va fi şi după. La caracterul său se va adăuga cel mult respectul şi ascultarea faţă de stăpânul său. Iar stăpâni, precum îi au, de exemplu, unii politicieni — slugi de-ai noştri în persoana lui Coco Wassilko — noi, slava Domnului, nu avem!

După ce a inventat sus amintitele semne ale robiei d. Onciul le află pe rând şi la noi, cei dela „Revista politică“.

Suntem mincinoşi, zice D-Sa şi ne înşiră şase minciuni (deci nu suntem mai răi decât tovarăşul D-Sale actual Tanase Gherman, căruia i-a numărat vre-o cincizeci!). Să vedem pe rând cum stăm cu așa numitele minciuni!

1. „Revista politică, zice d. Onciul, a minţit că legea propinaţiei sileşte pe diregătorii să dea câte o crâşmă pentru cinci sute suflete“. Aceste cuvinte sunt o mare şi sfruntată **minciună** a d. Onciul. Ceia ce spune D-Sa aici că am fi susţinut noi, a susţinut tocmai D-Sa în „Foia poporului“ Nr. 50, iar noi într'un articol de combatere din Nr. 7 al R. p. am scris textual: „Nu-i adevărat că căpităniile noastre vor da după porunca miniştrilor la câte 500 suflete o concesie (cum susţinea d. Onciul!) Căpităniile **pot** să dea o concesie la 500 suflete, dacă cere trebuinţa ca în apus. Pot însă

să dea și mai puține concesii, dacă nu este lipsă, ca de pildă la noi". Deci minciuna să și-o svârle D-Sa în obrazul propriu, căci a mințit de două ori în „Foiaia poporului“ Nr. 50 și 54.

2. „Revista politică, zice d. Onciul, a mințit, că învoiala pentru pădurile dela Câmpulung cuprinde un articol XLI pentru drepturile unor oameni“. D. Onciul este de rea credință! Noi am primit acel articol din Câmpulung și l'am publicat în credință că cuprinde numai adevăr, căci nu cunoșteam afacerile Câmpulungene. Că nu suntem minciunoși și nu împlăm să acoperim adevărul dovedește faptul că am publicat imediat rectificarea d. consilier aulic T. Stefanelli, care a adus lumină deplină în afacerea numită.

3. „Revista politică, urmează d. Onciul, a mințit, că la cumpărarea moșiei Pătrăuț pe Sirete s'au luat niște bacșișuri“. Nu-i minciună, d-le Onciul! Este un adevăr luminos, pe care'l susținem mai departe și'l cunoaște și un membru al partidului și Centralei economice, care a avut din cauza aceasta sfezi mari cu persoana interesată, de cari a vorbit și presa. Că respectivele persoane nu pârăsc, e treaba lor. Desigur n'o fac aceasta din dispreț față de noi.

4. „Revista politică, susține d. Onciul, zice că nu vrea să facă partid, pe când într'adevăr îl face, punând ca candidat pe Boncheș“. D. Onciul judecă cinstea altora după a D-Sale. Am declarat că nu facem partid și rămânem la declararea noastră. Pe Boncheș nu l'am proclamat candidat noi cei dela Revista. L'a proclamat poporul, iar noi văzând că contele Bellegarde n'a mai voit să primiască, ne-am aliat de popor. De altfel d. Boncheș a fost candidatul „partidului“, iar nu al nostru, după cum a susținut chiar d. Onciul. (vezi F. p. Nr. 52 „alegera din Câmpulung“). Sau să credem că d. Onciul l'a declarat pe Boncheș candidat al partidului de frică, că vă fi ales, cum a făcut mai târziu și cu d. Sêrbu, după ce înainte pe amândoi îi batjocurise și declarase de trădători?

5. „Revista politică, spune mai departe d. Onciul, a zis de Flondor, că nu face politică de dragul neamului, ci numai de dragul câștigului său“. Îi svârlim d. Onciul în față un puternic: nu-i adevărat! Am susținut numai că d. Flondor a reîntreat în politică înglodat într'o mulțime de gheșefturi personale dependente de guvern și Coco Wassilko și deci cu toată bunăvoința n'a putut face nimic pentru neam, căci a fost cu mâinile legate. Chiar D-Sa ne-a dat drept prin cunoscută telegramă adresată „adunării naționale“, în care a spus că: „sunt hotărât să nu mai iau parte activă la politică, până nu mă voi desface de afacerile cu fondul“. De altfel credem că d. Flondor renunță cu drag la apărarea d. Onciul, care la orice ocazie (vezi ultimul interview cu redactorul „Minervei“ din București!) lovește în el fără cauză, făcându-l responsabil pentru păcatele altora!

6. „Revista politică, sfârșește d. Onciul pomelnicul, îi impută lui Lupu, că vânează numai banul fără muncă“. Cum poți să spui un astfel de neadevăr d-le Onciul? Alte lucruri i-am imputat d. Lupu. Dar că

muncește cu adevărat pentru banii săi, nu vom tăgădui nici odată!

Iată clădirea șubredă de minciuni, sub care credea că ne va îngropa d. Onciul, risipită. Ne pare rău că trebuie să pierdem în fiecare număr pagini întregi cu astfel de dovezi. Dar avem milă de public, care dela un număr la cellalt al „Foii poporului“ uită contraziacerile, încurcăturile și neadevărurile, cu care îl îmbată și zăpăcește d. Onciul.

Celelalte două semne ale „robului“ sunt, după d. Onciul, „bocetul și târâirea pe brânci“. Și pe aceste le află la noi, se'nțelege, inventându-le. Căci eată ce neadevăr susține D-Sa despre noi: „Revista bocește din rășputeri și cerșește ajutorul stăpânirii și a boerilor“. Aceluia, care va descoperi asemenea cuvinte în foaia noastră, îi promitem un mandat cu „ingerență preventivă“ din „considerări mai înalte“ în oricare cerc electoral din țară!

Și-apoi, după ce ne-a dat astfel gata, d. Onciul trece peste cadavrele noastre înșirând cu glas „faptele“ sale mari și mântuitoare de neam. Ascultați! „Nici odată, zice D-Sa, Români n'au avut atâta putere în țară, ca chiar acum. Dela stăpânire scoatem ce voim*), iar față de Ruși nu numai că apărăm moșia noastră, ci dăm mereu înainte!“

Ce scot politicianii noștri dela stăpânire, vedem și mințim zilnic cu toții. N'ai ce lua pe-o surcică. Iar ce privește „apărarea moșiei“, atunci le strigăm un puternic: în lături fariseilor cu lauda!! Pleacă-ți popor român bucovinean fruntea în fața modeștilor și necunoscuților preoți, învățători și studenți, cari fără a avea sprijinul deputaților se expun la batjocuri, lovituri și persecuții din partea dușmanilor fără să știe că din munca lor tăcută și grea dela sate, „romanizatorul rutenilor“ Onciul își va face un pedestal de trufie!

A lua în serios teoria romanizării d. Onciul însemnează a sta de vorbă cu un nebun. Las'că pierzi vremea cu el, dar te și împle mila că ai de lucru cu un biet om nevindecabil!

Fiindcă ne-am arătat recunoștința noastră față de binefăcătorul muntenilor, d. conte Bellegarde, d. Onciul ne crede numai puțin decât niște „robi“ mizerabili în fața unui idol. Căci iată ce scrie: „Robul în ticăloșia sa nu are nici o încredere în puterea proprie și așteaptă totdeauna mântuirea dela un Mesia oarecare, înaintea căruia el se târâie în brânci. Închinarea aceasta înaintea idolilor este o deprindere veche în țara noastră. A o fi împins până la greață rămâne meritul celor dela „Revista politică“.

Cum te înșeli d. Onciul! De-am fi într'adevăr „robi“ și te-am crede „idol“, de când am fi depus arma și ne-am fi închinat „vișetului de aur“, care încă de pe timpul alegerilor din Câmpulung ne făcea cu ochiul! Dar fiindcă nu suntem robi și nu ne înjosim

*) De pildă pretori români la Solca și Humor, vicepreședinte român la tribunalul din Suceava, edificiul nou pentru gimnaziile românești din Cernăuț și Suceava, consilierii consistoriali români, școlii de minorități în toate comunele mixte etc. etc.

în fața idolilor, vom lupta înainte tocmai ca să desrobim țara aceasta de trufașii, cari după ce au făcut lumea întreagă „proastă“ - mai au tristul curaj de a'î svârli în față și cuvântul greu de „roabă“!

Veți putea suferi, Românilor bucovineni, această rușinoasă sclăvie modernă, ce caută să vă ingenuncheze? Nu vedeți că minciunosul „Mesia“, ce vă vorbește în numele libertății, vă pregătește lanțurile robiei de veci? Sau credeți că potopul de vorbe goale, batjocuri și minciuni — goana nebună după tinichele, gulere de aur, titluri și mandate — întrebunțarea nerușinată a mandatelor în scopul înavușirii — antisemitismul de paradă desmințit zilnic în practică — legile utopice importate cu duzina din apus — și teoria mișească a romanizării rutenilor: ne duc spre desrobire sau la **groapă??**

Dacă poate fi vorba de robie, atunci suntem robii unor politicieni gheșeftari și fără scrupule și odată cu desrobirea noastră se va sfârși domnia lor tiranică.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Fire de nebuș.

Neadormitul și finul viceprezident al partidului național d. Aurel Onciul nu lasă să treacă nici un număr al „Foi poporului“ fără de un întemeiat articol de fond și zădarnic îl roagă ceilalți membri ai comitetului central să-i mai lase și pe dânșii să-și pună numele sub câteva coloane de înțelepciune. În fruntea „Foi poporului“ nu'î loc, numai pentru cel mai înțelept și mai iubitor de dreptate dintre ei și de-aceia suntem siguri că și comitetul central se va trece, iară articolele Onciuliane pline de adevăr și înțelepciune din fruntea foi nu vor înceta.

Trei lucruri sunt de căpitanie în articolele d. Onciul: **lauda proprie, grobienia și minciuna.** „Voința poporului“, „Wahrheit“ și „Foia poporului“ ni dovedese aceasta pe fie-care pagină scrisă de d. Onciul. D. Onciul se laudă de 7 ani cu banca țării, reforma electorală, desființarea propinățiilor, salarizarea învățătorilor, reforma alegerilor comunale etc. etc. Dacă a avut cineva curajul să discute chiar și în modul cel mai nevinovat despre „reforme“ acestea, d. Onciul l'a împoșcat prin 7 ani de zile cu tot gunoii din grajdurile lui Augias (Hereule au fost d-nii Doboș, Chisanovici și la urmă Tofan). Iar dacă cel ce discute nu s'a lăsat convins prin hulă și batjocură și l'a străntorit pe d. Onciul cu părțile rele (sunt și bune) ale „reformelor“ și cu urmările lor d. Onciul a recurs atuncea la minciuna și mințea în chiar paguba sa, a rudelor, a prietenilor, a alegătorilor săi, a poporului **românesc**, numai ea să dovedească că cele susținute de d-sa sunt adevărate. În anii duntăi s'au revărsat toate grobienile și minciunile d-lui Onciul asupra boerilor români din Bucovina, apoi asupra preoțimeii și asupra întregii inteligenți mai apoi asupra Aparariștilor, iară acuma asupra noastră dela „Revista politică“, asupra contelui Bellegarde și asupra țărănimii, care în „nădăngia“ ei nu mai vrea să știe de laudele și poftetele celor dela

„Foia poporului“. Și cum d. Onciul i-și vede poate sfârșitul întunecatului său drum politic lăuda proprie, grobienia și minciuna d-sale au devenit în timpul ultim nemaipomenit de nerușinate, vehemente și obraznice, ba chiar nebune.

În numărul 53 al „Foi poporului“ vorbind d. Onciul despre alegerea din Câmpulung spune că s'a rădăcit contra grafului numai din cauza că acesta a fost un străin. Adevărul este însă, că graful a fost combătut pentru-că, n'a voit să se înjuge la gheșefturile cunoscute ale politicianilor noștri, gheșefturi, cari i-au apropiat pe aceștia așa de tare de „prietenul“ Românilor, Nicolai Wassilko și i-a depărtat de „străinul“ conte.

Mai departe zice d-lui că „s'a întrepus pentru alegerea d. Reuț, fiind-că acesta i se părea mai tare ca actual pretor la Câmpulung și d. Onciul știa din experiență că țărani trag meren la pretorii lor“. Nici aceasta nu'î adevrat. Experiența d. Onciul din alegerile din 1905 și 1907 e, că oamenii nu țin la pretorii lor, dovadă că atuncea a fost ales d-sa și contele Bellegarde contra pretorilor Mallek, Tarnavski și Stefanelli. Afară de aceea d. Onciul a scris doară înainte de nominarea candidaților bărbaților de încredere, că la adunarea districtuală să voteze pentru nominarea candidatului Reuț, trădându-și ast-fel în mod mișelesc „prietenul din copilărie“, pe d. Calinescu. De asemenea nu'î adevărat că d-sa prin un articol de gazetă și d. I. Flondor prin lămuririle date în adunarea din Câmpulung au împiedicat candidatura d. contelui Bellegarde „dând astfel prima trântă Revistei“, ci adevăr e, că această candidatură a fost împiedicată prin mișelii, cari le-am arătat altă dată și au rămas până az nerectificate de nimene. Alegerea d. Reuț o cerea interesul gheșefturilor, așa cum a fost cerută isgonirea contelui tot de acest interes. Apoi a picat la alegere și „pretorul“ Reuț măcar, că d. Onciul cerșise pentru d-lui sprijinul străinilor, iară trânta l'a spăriat pe d. Onciul așa de tare, încât s'a văzut silit să-i sară în ajutor „noului candidat al partidului“, d-lui Sêrbu cu o minciună de tot grosolană. Iată-o: „la alegerea dela Câmpulung săvârșită în 5 Decembrie a ramas în minoritate candidatul partidului, rezultând balotaj între d. G. Sêrbu și G. Boncheș, **cari ambii candidează pe programul partidului.**“

D. Onciul în limbușia sa dă de gol și „teșmeurile“ făcute la alegerea d-lui Sêrbu, căci zice: Întâmplarea că în ocolul Câmpulung sunt 12 administratori de păduri, cari au stărunit meren pe lângă tovarășul lor și i-au adus zestre multe sute de glasuri, i-a scăpat pe domni de o înfrângere rușinoasă. Vra să zică 12 administratori de păduri și cu bereznicii lor, apoi bautura și străinii te-au trântit la alegere, bade Boncheș, dar nu partidul neputincios, și prin urmare d. Onciul a mai cârpit o minciună, când a susținut în „Foia poporului“ că d. Sêrbu a dat a doua trântă partidului dela „Revista politică“. Ca să-i mângâie pe țărani d. Onciul se plânge apoi „ca babele“, văzând „stafii“ că domni il sapă pe el și pe tovarășii săi și se **laudă** că dacă va merge tot așa „se vor întoarce iarăși la vechea organizație firească a partidului țărănesc“ (care a părăsit-o de dragul frumoaselor gheșefturi și s'au de-

„părtat așa de tare de ea, încât țărani nu-i mai cunosc acum“).

În primul număr al Revistei am spus că gazeta noastră reapare de aceea, ca să combată relele încuibate între noi și pericolele, ce ne amenință din afară, dar mai ales din partea Rutenilor, cari amenință să ne înghițim cu timpul, dacă vom fi conduși și mai departe de oameni, cari ne vând de dragul gheșefurilor. D. Onciul și tovarășii s'au simțit atinși și d. Onciul a apucat și de data aceasta condeiul spre apărare. Dar a apucat condeiul stângaci și a împoșcat fața toată cu pete mari de negreală, cari s'au compus pe fruntea lui asudată de necazul resbunării într'o inscripție cumplită: **„trădător de neam !!**

Ca să ni dovedească că nu sunt rele încuibate între noi își mai numără odată toate isprăvile și legile, iar ea să ni curme odată „bocetele“ că ne înghit Rutenii, serie în „Foaia poporului“ organul Românilor din Bucovina următoarele: „Nici odată Românii n'au avut atâta putere în țară, ca chiar acum. Dela stăpânire scoatem, ce voim“, iară față de Ruși nu numai că aparăm moșia noastră, ci dăm mereu înainte. Așa rezultatele catastrului național au dovedit, cât de puternic străbatem înainte,*) iar mai mari decât aceste isbânzi pe hârtie sunt cele, ce le facem aievea. Așa în valea Sucevei, fostul ministru Carp din România, a găsit încă înainte de 50 de ani satul Costâna pe trei șferturi ruse. Eu î-mi aduc aminte din copilărie, că Burla era în mare parte rusă și Milișăuțul cu totul rusă, că la Chibișeni, la Rușii-Mănăstioara, la Rușii-Plavalariilor, la Mitocul-Dragomirnei până la Pătrăuț pe Suceava era odinioară un potop întreg pe Ruși nici nu voiese să amintesc. Az în toată valea Sucevei se găsesse ca cele din urmă remășiți de Ruși numai câțiva gospodari la Hatna, la Mărăței și la Danila. ... Și pe când noi ne întărim pe zi ce merge și cuprindem tot mai mult loc, domnii dela „Revista politică“ cu firea lor de robi bocese și se vaiță“ !!...

Nu se află în șirile acestea laudă pentru d. Onciul, grobienie pentru „Revista politică“ și **cea mai nerușinată minciună** ba chiar crimă pe spatele Românilor din Bucovina? Acuma când se face numărarea popoarelor din țară și când Rutenii zbură turbați, protestând în toate părțile contra „romanizării“, cari cred sau pretind a o suferi, se scoală d. Onciul, d. Dr. cav. de Onciul, conducătorul partidului național român din Bucovina, deputat în dietă și parlament, fiu de profesor universitar și om care trece de mare politician și învățat și declară în foaia partidului, în articolul de fond, în aceeași foare pe ale cărei pagini următoare și antemergătoare curg amare lacrimi din cauza nedreptăților și asupririlor, ce le suferim pe urma Rutenilor năvălitori, declară d. Onciul că „noi înghițim mereu la Ruteni și în câțiva ani îi gătim de păpat. Ce va zice lumea citind numărul 54 din „Foaia poporului“? Ce va zice guvernorul țării, molestat mereu de Ruteni pe tema romanizării, când îi va veni o droac de Ruteni cu plângeri nouă și îi va arăta tot odată și „Foaia

poporului“ Nr. 54, organul Românilor din Bucovina, care stă sub controla unui comitet compus din naționaliști patentati și redactat de un profesor de istorie și limba românească? Și ce ziceți la aceasta voi preoți și învățători mu cenici din satele, unde voi și cu cei o mână de Români, remășiți din vremi mai bune, luptați cu pericolul vieții contra potopului ucrain și nu vă bucurați de sprijinul nici unui deputat român, necum de cel al d. Onciul?

Am fost deprinși din partea d. Onciul cu laude, grobieni, amenințări și minciuni, dar a fi întrebuițat pentru combaterea contrariilor politici minciuna în formă de trădare de neam este meritul d. Aurel Onciul. Nici nu putea fi altfel. Are el doară fire de nebun!

Răspuns d. Chisanovici.

Ne pare bine că putem schimba câteva cuvinte și cu d. Chisanovici. Articolul „Chisanovici-Dolinschi“, publicat în Nr. 10 al foii noastre **nu** este scris de d. Vespasian Grigorovici, ci de altă persoană, care face parte din starea învățătorească și care a fost (ca și foarte mulți alți învățători) de modul foarte violent, în care a scris D-Sa cunoscutele articole din „Lehrerzeitung“ în potriva d. inspector Dolinschi. Am publicat acest articol din două cauze: mai întâi fiindcă venia din partea unui învățator, și apoi fiindcă se critica în el cu drept cuvânt unele apucături foarte greșite și regretabile, cari ies de regulă la noi la iveală înainte de alegeri.

Noi, netemându-ne nici de partid nici de deputați nu ne arogăm dreptul de a impune cuiva cu putere păreri noastre. De aceea nu schimbăm lesne articolele trimise la redacție, întrucât aceste izvoresc din dorința curată de a repara greșelele altora, de a liniști spiritele și de a pocăi pe păcătoși, fără a face chestii personale.

De gruparea noastră nu se țin, cum crezi D-Ta 2—3 persoane, ci foarte mulți bărbați cinstiți și luminați ai neamului din toate districtele și stările țării noastre. Cu toții au dreptul să-și spuie dischis părerea lor, pe care noi nu voim să o înădușim sau falsificăm, cum fac foile partidului nostru și credem că în privința aceasta numai „laşitate“ n'am arătat până acum.

D. Chisanovici a deprins din nefericire prea multe năravuri rele în societatea patronilor săi. Așa se crede D-Sa un fel de pașă și așteaptă dela bieții învățători, pe cari binevoeste a-i numi și „colegi“ să-i facă pocloane ca în fața Mărilor Sale Aurel Onciul și Florea Lupu. Stimăm la d. Chisanovici ceea ce este de stimat ca și la patronii D-Sale.

Campania îndreptată în contra d. inspector Dolinschi și a altor învățători și colegi ai D-Sale, cari au și ei vederile lor proprii, n'a fost la loc. Ne pare bine că în sfârșit d. Chisanovici se pocăește, ascultând de sfatul unor colegi mai în vârstă și încetează seria de articole hațjocuritoare. Pocăirea aceasta se vede că este un paș independent de școala moralei Onciuliste. Pocăise-vor oare cândva și patronii săi?

*) Cu aproape 2000 de alegători Unguri la un loc avem peste 66.000 alegători Români și peste 66.000 alegători Ruteni spune catastrofa, iară istoria scrie că la ocuparea Bucovinei de Austria erau aici peste 50.000 Români și numai două sau 3000 Ruteni. Lată deci străbateră înainte.

D. Chisanovici, declarând hotărât că **n'a candidat** în ținutul Solcei, ne descopere un nemaipomenit atac, săvârșit de d. Aurel Onciul la libertatea persoanei D-Sale. Închipuți-vă, mă rog, să-l ducă cineva pe un om ca pe un urs la Solca, recomandându-l alegătorilor ca viitor membru în comitetul țării și în consiliul școlar al țării, fără ca oamenii să aplaudeze la o așa comedie, pe care d. Chisanovici n'are curajul să o numească candidatură?

D-lui vede de sigur acuma cât de mult i-a stricat protecția d. Onciul, care „și-a legat soartea sa” de cea a D-Sale. Tare ne temem să nu pățească și la Sirete, unde și-a legat soartea sa de d. Lupu, acelaș lucru! Nu vede oare d. Chisanovici cât de mult i-a stricat lui și învățătorimii întregi protecția și dragostea prea mare a patronilor săi politici discreditati la popor? N'am avut noi oare drept când am exprimat temerea, că impunerea cu deasila a unui candidat necunoscut în ținutul Solcei (d. Chisanovici) va avea ca urmare că nu va reuși acolo nici un candidat învățătoresc?

Ne temem foarte că tactica aceasta greșită a conducătorilor actuali ai partidului (cu „ingerență preventivă” din considerări mai înalte!) va aduce cu sine, că **învățătorii noștri**, cari au adus așa de mari servicii politicianilor noștri, **vor rămâne fără nici un reprezentant în noua dietă**. Și ne-ar păre foarte rău ca să se întâmple așa ceva și-i dorim din inimă d. Chisanovici să fie ales în ținutul Siretului, promițându-i chiar tot sprijinul nostru—dacă se va pocăi. Întrebăm încă pe d. Chisanovici, pe care îl credeam „un apărător luminat și cinstit al adevărului contra minciunii”: N'a înțeles D-Sa până astăzi legăturile trainice, gheșeftărești și politice dintre Dr. Florea Lupu și Coco Wassilko, cari au fost aprobate în urmă și de d. Aurel Onciul în defavorul nostru? De ce n'a întreprins nici D-Sa (care are la dispoziție două foi!) nici d. șef-redactor al „Foi poporului” G. Tofan (aspirant la deputație din mila patronilor Onciul-Lupul) până acuma nimic ca să zădărnicească această **trădare de neam?**

Onciul cel neînvinș.

Dacă a-ți fost cândva la o „comedie”, care se numește țircus, a-ți văzut de bună sama acolo și un pișicher, îmbrăcat în haine petecite și unsă cu făină albă pe față, care face haz în pauză, ca să-i treacă publicului adunat de urât. Pișicherul acela pare că ar fi cine știe cât de strașnic, că se apucă cu toți la trântă și când colo toți îl trântesc de numai de abia mai suflă. El să mai resteste la ficcine să tragă palme, și le capătă apoi singur, de să prăvălește și se dă peste cap. Astfel face și Onciul cel neînvinș al nostru, haz odată pe săptămână în foaia poporului. Și e bine așa! Omul nostru munceste greu toată săptămâna, și Duminica — în pauză — vra să mai rădă puțin, eară Aurică grijește, ca și pișicheru dela țircus de petrecere. Păcat că n'avem un țircus mare, cum aveau strămoșii noștri romani, unde s'ar pute aduna

toată lumea românească să-l vadă pe Aurică cu ochii cum se apucă la trântă și dă la palme. Ar fi hazu și mai mare, și oameni ar râde și mai cu chef. Așa trebuie să ne mulțămim numai cu poveștile sale din foaia poporului. Cine n'a cetit și a auzit cum trântea Aurică la punni în grafi și baroni pe când era încă la școală? D'apoi când a crescut mai mare și a devenit deputat, câte trante n'a dat el miniștrilor și celorlalți deputați, cari tremură de el când îl văd, ca frunza de pe plop! Câte trante n'a dat el dușmanului nostru Coco Wassilko, pe care zice că lă muiat așa de tare, că-i mănâncă acuma din palmă.

Așa se laudă pișicherul nostru, pe când știe toată lumea numai de trantele, ce le-a primit totdeauna. Știe lumea că în urma trântelor a trebuit să părăsească postul frumos din ministeriu și să mergă apoi ca prefect la Brün, că și aice a renunțat la postul de prefect și s'a făcut director la bancă, că a trebuit apoi să iasă și dela bancă și s'a făcut agent pentru asigurare. Se mai știe că la alegerile din anul 1907 a fost trântit la alegere, candidând în contra grafului la Câmpulung și că la alegerea din Humor venind în balotaj cu Dori Popovici a trebuit să cheltuiască întreaga sa avere frumoșică și să mai facă numai D-zeu știe câte datorii ca să fie ales. Din dragoste prea mare l'au impresurat țărani tot atuncia la Solca și l'au ținut 2 zile închis de era să moară și de foame. Se mai știe încă în urma unui proces, care i l'a făcut Coco Wassilko a fost osândit pișicherul nostru la închisoare de o lună, îngăduindu-se apoi, ca să plătească aceasta pedeapsă bănește cu 2 mii de coroane. Cine nu mai știe apoi de trânta ce a mâncat-o dela deputatul Sternberg în afacerea vestită cu Ianópulos, care a inventat cămeșa de fier prin care nu strabate plumbul de pușcă!

Dară cine le mai poate număra toate trantele, cari le-a mâncat D-sa.

Cea mai nouă trântă cu care se laudă D-sa s'a dat la alegerea săvârșită nu de mult la Câmpulung.

„Lămurirele d-lui Iancu Flondor la adunarea aceasta și articolul meu: „Domnul graf”, așa se laudă Onciul în articolul său cel mai nou, „a avut și urmarea, de a da întâia trântă partidului dela Revistă și de a înfrânge astfel candidatura grafului, că chiar cei dela Revistă au trebuit să se lepede de ea și să puie în locul grafului pe țaranul Boncheș”. Mai la vale ne spune tot în acelaș articol, că Sêrbu a câștigat o biruință strălucită cu 1500 de voturi, dând partidului fățarnic dela Revista politică a doana trântă.

Acuma vă întrebăm cum vă place și asta, când nu e unu, care să nu știe, că numai în urma declarației categorice a grafului de a nu mai primi mandatul a fost candidat țaranul Boncheș, și că la alegerea din 5 Decembrie a. t. a ramas candidatul partidului a cărui conducător și vicepreședinte e tocmai Aurel Onciul în minoritate cu 1465 de voturi, pe când candidatul țărănesc susținut de Revistă a intrunit 1864 de voturi. După trânta asta, care a mâncat-o partidul și cu el și vicepreședintele Onciul, un om mai simțitor nici nu s'ar mai fi arătat pe stradă fără să roșască de rușine! Onciul

nostru zice din contră, ca și pișicherul din poveste, că n'a fost trântit, ci el a trântit „partidul Revistei“.

Ca și trânta asta dintăi e și a doua! Ne spune doară singur D-lui în acelaș articol că în ocolul Câmpulungului sunt 12 administratori de păduri, cași au stărunit mereu pentru tovarășul lor Sêrbu și i-au adus zestre multe sute de glasuri“. Se mai știe însă că și toți străinii de legea și limba noastră — cam la 2000 de glasuri — au glăsuț de așșdere pentru Sêrbu. În împrejurările aceste numai putem vorbi de o trântă dreaptă între Boncheș, care a întrunit 2616 de glasuri, și între Sêrbu, care a întrunit 4157 de glasuri, adecă numai cu 1541 de glasuri mai mult decăt Boncheș! Asta e dec „biruința strălucită“, câștigată de Sêrbu și trânta, care a mâncat-o Revista.

Noi credem că la alegerea dela Câmpulung a mâncat D-l Onciul o astfel de trântă, că s'a prăvălit și s'a dat peste cap, ca și pișicherul de la țircus. Și iață de ce!

D-l Onciul începe acuma după ce s'a lăudat dintăi cu trântele dela Câmpulung, să cârtească în organizația națională, la care de doi ani decând lucră și încă n'a gătit-o! Organizația croită de D-l Onciul au dorit-o, spune D-lui, numai dom n i i și întâia probă, ce s'a făcut cu ea, adecă la alegerea dela Câmpulung, n'a reușit, așadară organizația a romas de-răs. Urmarea e, că la alegerile pentru dietă, ce se vor face la primăvară, vor străbate în cele mai multe cazuri deputați țărani.

Ajungând D-lui la convingerea această ce e deci mai aproape? D-lui să lepadă de fătul său organizația națională și de partidul, pe care îl conduce, își strânge oamenii, adecă pe Florea Lupu, Gheorghe Tofan și Mihai Chisanovici și „buzuindu-se în voința țărănilor“ se pune în fruntea lor spre a-i duce la lupta, „care nu o poate sfârși, decăt cu înfrângerea pe veci a domnilor dușmani poporului“.

Are bun nas d. Onciul și vede din care parte bate acuma vântul!

A uitat însă că D lui a dietat și susținut alegerea dom nului Reuț în contra țaranului Boncheș și că numai domnilor, cari au făcut împăcarea înainte de 2 ani, are a mulțămi, că sa mai ținut până acuma.

Văzând că se prăbușese temelile politice sale putrede nu se sfiște D-lui de a porni, spre a se susține și mai departe și anume cu ajutorul țărănilor, pe cari îi crede mai ușor crezători și cu mai puțină judecată, o nouă luptă de clasă între țărani și domni, în care vede mântuirea sa.

Astfel vedem încă odată politica sa în toată goliciunea ei, stupind ce-a lins și lingând cea stupit odată!

Dară pornească numai D-lui această luptă, noi vom griji că să li se deschidă tuturor ochii și să vadă limpede cine-s accia, cari pornesc o astfel de luptă între frați!

Să mai vedem, cefel de sfârșit vor ave și aceste trânte!

Nouă ni se cam pare, că de atâtea trânte îi ies și celui dela țircus odată ochii!

De astă dată reproducem numai cuvintele rostite de rectorul universității din Cernăuț Dr. Friedwagner cu prilejul inaugurării sale: „Mai sus decăt geniul și talentul

să caracterul (Gesinnung)“, și adaugem din partea noastră vorba veche românească: „Ce folos de lapte gros...“, care spune cam tot accia, numai în altă formă.

Depe valea Siretului.

Rectificare.

În 1909, luna Noemvrie; se sfârșise alegerile din corpul III și II în Câmpulung și m'am întâlnit cu vreo câțiva oameni din Câmpulung, pe cari îi știam că erau partizanii d-lui Gh. Hutu. Ei mi-au spus, să fi auzit din niște vorbe băbești că Bellegarde s'ar fi purtat așa, cum i-ași fi spus în cafenea d-lui Ch.-Chisanovici, de față fiind și A. Onciul, față de minora sa. Faptul ne-a revoltat foarte mult și în urmă m'am informat, că toate ce le-am auzit despre contele Bellegarde, cu privire la minora sa, sunt minciuni sfruntate și scornituri defăimătoare răspândite de adversarii politici la alegerile comunale amintite, ca să micșoreze și să nimicească vaza contelui Bellegarde.

Mă miră, în adevăr, faptul că subțirelul „cavaler“ de Onciul (Aurel) n'a cruțat nici cea mai urâtă și mai murdară armă, de a lovi în mod revoltător în adversarii săi politici, cu atât mai mult, că Domnia Sa denunță astfel de lucruri în „organul Românilor Bucovineni“. O zicală românească spune: „Dumnezeu, când vra să pedepsească pe cineva, îi ia mințile“. Așa s'a întâmplat și cu Domnul Onciul, care nu știe ce face de o bucată de vreme încoace.

V. Lițu.

Știri mărunte.

Pentru „propinatorul“ Aurel Onciul! „Noua revistă română“ din București publică în Nr. 7. (vol. IX) o conferință ținută la Ateneu de învățatul d. Rodolphe Broda din Paris: „Ce pot împrumuta popoarele unele dela altele“. Extragem din ea pasajul următor, ce ne interesează, recomandându-l în special viteazului apărător al consesiilor din țara noastră.

În Noua-Zelanda este o lege, care chiamă la fiecare patru ani pe cetățeni la un plebescit, ca să se pronunțe, dacă numărul cărciumilor trebuie micșorat. La început sê vota încă pentru sporirea numărului cărciumilor; dar de 15 ani de când și femeile au căpătat dreptul de vot la aceste plebescite și au votat necontent pentru suprimarea completă a cărciumilor, lucrurile au luat cu totul altă înfățișare: delictele sunt rare și închisorile pustii; tinerii se duc la biserică, la conferințe publice, la bibliotecă; viața familiară a fost întărită și curățită și nivelul cultural ridicat. Fiece bun român ar trebui să doriască și pentru țara sa o asemene stare.

Ce zici d. Onciul la „cârpacii“ din „Noua-Zelanda, cari nu te-au întrebat de sfat înainte de a face această lege mântuitoare pentru popor?

Așa-i că sunt proști! Mă rog o țară așa de mare, în care poți călători zile întregi și să nu dai de nici

o crâșmă, în care să poți face un chef à la Ianopulos! Ce țară înapoiată!!

Jos lencarii, sus opinca! Așa au spus domniile Onciul-Chisanovici că am fi agitat noi cu prilejul alegerilor din Câmpulung. Se'nțelege, minciunile aceste trebuiau inventate înainte de alegeri, pentru a mobiliza toată inteligența în potruva candidatului sprijinit de noi. Acum după alegerii s'a schimbat treaba. Domnul Onciul batjocurește din nou în inteligență, care, afară de niște slugi oarbe ale politicianilor gheșeftari este cu noi. Și prevăzând un dezastru complet la viitoarele alegeri, d. Onciul are acum lozincă: Sus opinca, jos lencarii! Afară de d-nii Chisanovici, Bându și Tofan, singuri, cari jură orbăște la steagul „idolului“ Aurel, acesta va proclama în întreaga țară numai candidați țărănești, pentru a da inteligenței neascultătoare și nedisciplinate o lecție zdravănă pentru nesupunerea ei. Vorbești de „robi“ d. Onciul; dar niți se vede că mai mizerabil e caracterul „tiranului“. Sau nu îți dai sama că de un timp încoace joci în politică acest rol urât, care amenință să devie o a doua natură? Și-apoi să nu uiți un lucru înainte de acest paș nebunesc. Când ai purces la luptă în potruva lencarilor, avea-i pe partea D-Tale pe învățători și un car de minciuni. Azi învățătorii te-au părăsit în mare parte, iar carul de minciuni e gol și—lucrul principal—țărănimea a prins puțină minte. Ea te a rădicat în slavă, ea și-a săpa groapa! Ține minte!

Din Mihalcea. Între comunele odinioară curat românești și ulterior rutenizate cu forța se numără satul Mihalcea. Din capul locului a fost în satul acesta școală românească. Când însă a ajuns puternicul Omelian la putere s'a desființat școala românească prin uneltirile mășgave ale Rutenilor și neglijența condemnabilă a Românilor. Astăzi avem o școală curat ruteană de 6 clase în Mihalcea și cu limba română ca obiect secundar, care însă e neglijată prin aceea că învățătorii ucraini sfătnesc copiii să nu cerceteze învățământul din limba română.

Prin 18 ani neîntrerupt și unanim cere comitetul introducerea unei clase cu limba de propunere românească. Deputații au îmblat fără număr la prezidentul țării cu memorande și cu plângeri gurale fără de a fi primit până astăzi vr'un rezultat, ba ce e mai nostim în timpul ultim resfoind un amplioat actele referitoare la plângerile Mihalcenilor a aflat că unele acte lipsese. Aferim de administrație corectă. Șcandalul însă și-a ajuns în 27 Decembrie a. t. culmea. Văzând poporul din Mihalcea șicănările și nedreptățile pățite de până acuma și a făcut singur dreptate și a închis școala.

De sine înțeles, că acuma a trimis guvernul imediat o comisie cu scop să-l caute pe investigătorul închiderei școlii, dispunând ca învățământul să se țină cu vr'o câțiva copii a unor oameni mai timizi, păzind un jandarm școala în decursul învățământului. Iată deci referințele din Ungaria se importează cu sîla și la noi. Se svonește de o absențare totală a copiilor dela școală. Se'nțelege de sine că

guvernul va zice că-i agitație la mijloc și nu se va du-meri a zice că poartă el însuși vina.

Ce zic deputații noștri?

Mihalceanul.

Recticare. Suntem informați, că d. inspector școlar Simionovici, întâmplându-se în Câmpulung la inspecție, nu s'a amestecat de loc în alegeri. Rectificăm informațiunea aceasta dinainte cu plăcere, căci n'avem intenția să jignim pe cineva.

Din Voroneț primim știrea, că concesiia s'a dat la sfatul primarului Damian Vacariu și a unor membri din comitetul comunal jidanului Mendel Scheuerman cu 200 cor. la an, deși s'a aflat creștini, cari au oferit suma de 400 cor. la an. Rușine!

Încă o dovadă pentru rutenizarea Bucovinei.* Profesorul de universitate d. Roschmann constată pe baza statisticei oficiale, că în Bucovina e numărul băeților (bărbaților) mai mare decât al fetelor (femeilor) și se miră, că fenomenul acesta se găsește și în părțile rutene ale țării, de oarece el se află numai la popoarele romanice inclusive Sărbii și Bulgarii, pecând la toate celelalte popoare, așa dară și la Rutenii din Galiția de ost e numărul fetelor mai mare decât cel al băeților. Faptul acesta se explică numai prin rutenizarea Românilor bucovineni. Marele „Romanizator“ (pe hârtie) d. Aurel Onciul are cuvântul.

Societatea „Doamnelor române“ din Suceava a aranjat în 20 Noevre a. t. o convenire socială îmbinată cu dans. Venitul curat al acestei petreceri era menit pentru sprijinirea copilelor sermane dela școala românească de fetițe din loc. Cu aceasta ocaziune au binevoit a suprasolvi următoarele persoane:

Domnul Archimandrit Gh. Balmoș 20 cor., d. notar S. Baranovschi 10 cor., notar V. Halip 10 cor. Dna. Leontina Marian 5 cor., d. prof. D. Cărbune 3 cor., d. Dr. T. Lupu 8 cor., d. director gimn. C. Procopovici 4 cor., d. superior Eug. Botezat 3 cor., d. A. Turturean 2 cor., d. prof. gimn. O. Procopovici 1 cor. plus bere pentru muzicanți, d. I. Teleaga 2 cor., d. Dr. E. Cercavșchi 1 cor., d. învățător I. Ieremieuc 2 cor., d. oficial G. Vihovici 1 cor., d. oficial I. Hostiuc 1 cor., d-na Maria de Reus 1 cor., d. învățător P. Rodineuc 1 cor., d. contabil Leleu 1 cor., d-na S. Lucean 1 cor., d. ausentant V. Verenca 1 cor., d. prof. gimn. I. Turanschi 1 cor., d. căpitan I. Stătescu 1 cor.

Pentru această marimozitate mulțămeste susnumita societate din adâncul inimei.

*) Din Gazeta Mazililor și Rezeșilor bucovineni.

Poșta redacției.

Din lipsa de spațiu vom publica lămurirea trimisă de d. exarch Z. Voronea, cu privire la „O scrisoare“, apărută în R. P., în numărul viitor.

Poșta administrației.

Rugăm pe abonații noștri să ni trimită abonamentul.